

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12 — Za pô godine K 6. — Za Šibenik na godinu donašanjem u kuću K 12. — Za Inočestvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglaši tiskaju se po 10 para peti redak ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se vraćaju.

Aranitzky.

Ovo je ime, oko kojega se sada kreće cjele političke situacije u Banovini. „Revan“ činovnik svake zagrebačke vlade, „intelligentan“ izvršio svih šakljivih i nešakljivih misija, činovnik, koji se u izvršenju maloženih mu čina nije osvrtao ni desno ni levo, postao je odjedare „kamen smutnje“ između jedne vlade i jedne vladine stranke. Izjave, komunikacije, intervjuje redaju se i nižu bez prestanka; svaki član koalicije hoće da reče svoju. Khuen i Tomašić si dozvoljavaju još više, jer Široka rukava diele informacije i mišljenja svakom novinaru, a bećke i peštanske novine, i ne spominjući zagrebačke, iznajšu u stvari čak i — senzaciju!

Iz cjele ove političke afere — jer joj se zbilja može dati naslov afere — može se lako, uz malo dobre volje, sazeti pravi sadržaj svih ovih dogadjaja i njihov preduzrok. Koalicija, iza kako je barun Rauch bio maknut sa banske stolice, praktički je sa drom, Tomašićem, s njim utančila sporazum i obvezala se je bezuvjetno podupirati njega i u zagrebačkom saboru, grofa Khuenu u peštanskom. Kao uzvrat naovo, dr. Tomašić je koaliciji dao neke garantije, medju kojima se je nalazila i ta, da će on maknuti sve odjelje predstojnike, koji su pod Rauchom služili, zamjeniti ih novim. Dr. Tomašić je podpisao pakt, a u njemu i tu stavku, ali kroz nekoliko mjeseci svog banovanja vršio je prama koaliciju ulogu krotitelja i političkog učitelju u pravcu konzervativno-magjaronskom. Njegove političke prelekcije u saboru, koje su sedinu koaliciji bile namijene, njegovi tendenciozni govori na klubskim sjednicama koalicije, imali su svrhu, da u koaliciji ubiju svaki veleitet, koji bi imao u sebi neodvisnosti političkih zahtjeva, i taj konačna sasna izteče i izdjeđa po uzoru i kuhpu stare magjaranske stranke. U tom svom djelovanju započeo je sa prvim koracima: uvjerio je koaliciju, kako ona, a da za pravo bude sposobna za guvernenatalnu stranku, mora primiti u svoje kolo poznate, iztaknute i kompromitovane članove Khuenovske stranke, mumijsi i s njima se popuniti, jer da će samo oni od koalicije satovrati . . . pouzdanoj stranki. Koalicija je primila Chavrake, Amrušev, Roraure, Šilošev itd. te ih rehabilitirala i ponovno u politički život unela; postala ih je dobar dio čak u Peštu. Dalje je dr. Tomašić u nekim stvarima oprezno modificirao — oprezno, ali znatno — stanovište koalicije, dok nije došlo do časa, kada je morao udovoljiti i osvetljivim željcima koalicije. Tu je mislio, da je nadošla zgoda, da zaveže i da koaliciji tekne: stoj! Taj „stoj“ bio je Aranitzky. Koalicija po što po to traži glavu tog odjelog predstojnika pravosudja, a dr. Tomašić veli, da on neće voditi politiku progona. Koalicija ostaje kod svog zahtjeva, a on, značući dobro koliko je koaliciji do toga, da on bude još na čelu vlade, stavlja koaliciji nož pod grkljan

sa svojom ostavkom. Od časa njegove ostavke iz zvaničnih i poluzvaničnih krugova šire se svakojake glasine, kojima je zadaća, da koaliciju uvjere, ne to da ona ima krivo, nego o tom, da je po nju veliko zlo, ako potjera mak na konac. Lancira se vijest da će Khuen podastri ostavku dr. Tomašića, ali da će istodobno izjaviti, kako on u dra. Tomašića kao hrv. banu i u podpunu povjerenje i da je u interesu i Ugarske, da na banskoj stolici u Hrvatskoj ne dodje do promjene. Istodobno se obavještuje koaliciju, da bi kralj mogao vrlo lako ne primiti ostavke, a u slučaju da ju primi, da bi odmah uslijedio i ponovno imenovanje dra. Tomašića banom, a onda bi on bio lišen svake obaveze prema koaliciji. Pakta ne bi više postojalo, a dr. Tomašić bi prema novim uputama radio sasma slobodnih ruk.

K ovim informacijama imadu se nadodati još neke, koje popunjuju sliku današnje koalicije. Kod svih, naime, ovih dogodjaja naglašeni aktori bili su, a i sada su, dr. Nikolaj Sv. Pribišević uz dr. Dušana Popovića. Ova trojica preuzeće pod svoje vodstvo celiu politiku koalicije, oni su dovedoše od popuštanja do popuštanja daleko preko granica dozvoljenog, zabrzadiši u osvetljivost do mjerje, da su pustili sviđa političke i narodne interese, a zabavili se samo tričavim osobnim pitanjima. Nepotpustljivost koalicije u pitanju Aranitzkog nije nego posljedica akcije gornje trojice. A po samoj činjenici, da dr. Tomašić nije im htio priuštiti ni toga, dade se zaključiti, kakve su uobiće bile druge stavke pakta i onda kako i je dr. Tomašić vršio.

Sam pako zahtjev o maknjenju Aranitzkog sa strane koalicije nije ni malo moralan. Ako Aranitzky nije mogao biti osobito simpatičan koaliciji radi njegove vjerne službe pod prijateljstvom Vladom, to opet ne može biti razlogom, da ga nova vlast radi toga progoni, jer on nije odgovoran za one čine, koje je po načelu vlade izvršavao. Baš je s toga gledišta stranka prava išla, kada je u zadnjem zasjedanju dalm. sabora iznijela svoju posebnu rezoluciju o veleizdajničkom procesu, koja nije žigasala ni Tarabocchije ni Aranitzky, nego onaj sistem, koji ih stvara i podržava. Sada činjenice i najnoviji dogodjaji najbolje dokazuju, kako je rezoluciju stranke prava ciljala u pravi nišan, a kako je ona druga bila samo prahu u čini neupućenim. Radi toga nije ni politički, a nije ni moralno tražiti maknjenje jednog činovnika, koji ne može drugačije, nego da slijepe vrši — uz ovakove prilike — naredbe dotične vlade. Same izjave banove terete u tom smislu koaliciju, jer u njima on oblo veli, da je koalicija, mještje da s njim razpravlja o političkim pitanjima, gurnula u prvi red jedno osobno pitanje. Dakle dr. Tomašić je bio spreman razpravljati politička pitanja, no koalicija držeci na umu njezin položaj stranke većine — to je sve zbacila, a uhvatila se jednog osobnog pitanja, koje ju pri-

kazuju u sve to gorem svjetlu. Od toga, kako se javlja, može nastati i to, da jedan dio koalicije predje oponiciju. A kada se radi ovakovih razloga prelazi u oponiciju, onda je lako povuci uoprednu radni kojih se razloga dolazi na — vladu Post jede ovačke politike, koja vode ovakovi ljudi, nedoglednu su, a jasno je i logično, da ovakovo postupanje mora bezuvjetno izazvati jaku i osjetljivu reakciju. Ta se reakcija nastati u narodu i iz naroda potiče, jer će proti politici koalicije moralni ustati svi oni pravaši u Banovini, koji se nisu dalji upriči pod magjarski koalicioni jaram. A ta reakcija značiće da i konačni obraću.

SIBENIK, 23. srpnja.
Glasilo za interesu jauče što je svećenstvo gornjeg i donjeg primjora na sastanku u Makarskoj odlučio nedržati svetu mješiće političke liste. Radni te svoje odluke, svećenstvo je postalo „Narodnom Listu“ zastupljeno i strastivo, naravno osim njegovih „njekoliko svećenika“, koji proglašuju i te iste liste „našim novinam“, pa bajaju o nedostojnom svećeniku, o sekretarstvu, pravačtvu, sastavu i slično.

Glasilo za interesu se hvali, da mu baš tako pišu iz vrlo odličnih svećeničkih krugova, a mi bi se okladići, da su ti vrlo odlični krugovi quartierske redakcije glasila za interes. Jer se vidi odmah, da iz tih krugova govori interes, profit i a jal proti pravačima. Jer vidite, ono svećenstvo je onako zaključilo „sto pravačima slabu ide i što pravačke novine jedva životare“.

Nu glasilo za interesu se vara misleć da pravačima slabu ide, a kad bi pravačke novine jedva životare, ne bi se trebalo čuditi, ta one ne žive od literacije i quartieretta . . . kao što ni stranka prava od vladine milosti . . .

U ostalom mi baš i ne znamo zašto glasilo za interes toliko janče, kad je „njegova lektira“ svetu tako potrebna, da će se do tri mjeseca ljudi, zavedeni strasti, opet predplatiti.

„Lektira“ „Narodnoga Lista“ je u istinu zanimljiva . . . za to ljudi, osobito vi, „vidjenju predplatite se . . . na list gospode Kisića, Alatčevića, Biškina i Machieda . . .

Gospodinu

Dr. Jerku Machiedu
narodnom zastupniku, prisjeđniku zem. odbora
i članu c. k. pokr. šk. veća

u Zadru.

Podpisani odbor došao je do uvjerenja, da ste se Vi zbijali u stanovitom sjedničnom pokr. školskog veća nabacila težkom uvrijedom na pitomkinje učiteljštva u Dubrovniku, a tim i na obraz i na čest učiteljskog stališta u pokrajini.

Ovo uvjerenje biva podkrepljeno Vašim držanjem i prije nabačene uvrijeđe, jer ste dali dokaza i u saboru, da omalovužujete učiteljski stališ, a poslije iste, jer je Vaša dužnost bila pozvati dotične mjerom

vim obmazalo misli u supor pripozname njevnu nehađajstvu da docigli svjetlosti interes. Ona provalina na džepu, ona neodusiva kapljica, ugnaše ga u zamisao. Zar nebilo berićešnje, da je to u milostinju uložio?

„U tome je stvar na vadrini“ — slobom se zamislio — „da sebi dodijavaju, a svi me prsu. Ne igram ja, valaj od teferenčija.“

Evo li's lieve strane drveće se crni, sporo uspinjane nepodobne Anice k. tina golemi i nejednakim cimpresima, što se crne put neba.

Onde, između starodrevnih cimpresa, počiva samočina crkva sv. Luke, uza nju se prilječe samostančić, a stolnica je godina, da je prazan.

Suženi kuk, lozom savit, drugih kuća na sebi ne prti. Ništa da možeš iz samostana, pa ni

sa rudine, koja vodi k crkvici, cimpresima zasećima i težakim kućama, otociši nepregledne ravnine, koja se spruža sa najskrajnjim alpinskim

ubzrežinama i izčezava s istočne strane u magli nedostignoga mora.

Pripriesti je kapelan gospodin Šarlote sa-

davne faktore, da oni javno oprovrnu ono, što je javna štampa o stvari užvrdila, kao što se i ovaj središnji odbor bio u istu svrhu istim faktorim naročitim podneskom bio obratio. Odgovor, što ga je ovaj odbor od tih faktora primio, ne da se razumno drugačije tumačiti nego tako, da ste Vi doista učiteljski stališ uvrđili. Svako drugo tumačenje je izključeno, jer kad Vi ne biste bili ponimeno uvrđeni izrekli u onoj sjednici pokrajinskog školskog veća, ono bi se bilo našlo dužnim oprovrati javno javne tvrdnje, a toga nije učinilo, niti ste ga Vi mogli na to primorati.

Radi toga središnji odbor „Saveza dalmatinskih učitelja“ kao predstavnik učiteljskog stališta u pokrajini mora s ogorčenjem odbiti od Vas nabačenu uvrđnu na obraz istoga i izjaviti Vam, da Vas za to ne može smatrati dostojnim članom c. k. pokrajinskog školskog veća u svojstvu, u kojem nijem propadate, jer je c. k. pokrajinsko školsko veće zvano ne samo da vrši upravu i nadzor nad učiteljstvom, već i da čuva i brani njegov ugled.

Ovo Vam se pribuđuje na Vaše znanje i ravnjenje po zaključku ovog odbora, prihvaćenom na sastanku dneva 17. t. m., na kojem istodobno bilo je zaključeno, da se ovaj prosvjeđ iznese u javnost.

Središnji odbor „Saveza dalmatinskih učitelja“
U Spiljetu, 22. srpnja 1910.

Predsjednik: F. Bradic.
Članovi odbora: Bodulji Marko, Ivanka Grubišić, Mihovil Justinianović, Petar Marušić, Luka Morović, Dinko Sirović, Fran Skarpa.

Ribanje dinamitom i vladine odredbe.

Mi smo u više navrata pisali u našem listu o pogubnim posljedicama ribanja sa dinamitom, ne samo za ribarstvo, već i po sami čovječji život. Koliko i koliko nesrećnata ne vidimo duž naše obale bez jedne ili druge ruke? Pitamo li ih za uzrok, odgovorit će nam: ribao sam dinamitom i kapsula mi je u ruci pukla. Pored ovih očitih i vidljivih dokaza, ipak ovaj nesretni, ovaj pogubni, ovaj barbarски način ribanja ne samo što se nije na našim obalama iskorijenio, nego se dapače sve to više množi, a što je još žalostnije, načini i zagovaratelje.

Uzrok ovome jest taj, što su vlasti odveć blago postupale protiv dinamitarda i što je prodraga dinamitu u Senju bila slobodna trgovina, kao i to, što se je vodila slaba kontrola nad uporabom dinamitarnih fišaka.

Vlasti su postupale preblago u toliko, u koliko su se strogo držale § 39. ministarske načrte od 5. prosinca 1884., te bi kazan odmjerile najviše do 14 dana zatvora, a u posve riednici slučajevima bi se obziru na paragraf kaznenog zakona, koji zabranjuje posjedovati dinamite uza se, jer je to explozivno sredstvo,

lije i uzboboči se. Razvodnjelo svjetlo dopire iz dvorance, iz ondašnjeg fratarskog blagovaštva u primjelu.

Don Roko je o četvrtoj uri bio izasao, da se porazgovori s kontesom Šarlottom. Nije da kde pozabavio sviču utruuti. Priliku su, da se Lucija povratila eto prije, nego je to bila obećala; sigurno je to. Ne htio on svoju partiju da među drugim predpostavkama mučiti i udje u kuću.

— Jeste li vi to, Lucijo? — upita on. Ne odgovora nitko. Stupi u hodnik, priviri u vatrenci i na pragu se okameran.

Nešto čovječine zasjelo pod klobućem uzognjiti, a ruke niz gaće opružio. Glavom se krene prama popu i nesmeteno će:

— Sluga vam se, Don Roko.

Pri svjetlosti zapišutim sviće, što je na stolu, prepozna Don Roko Mora.

Očuti neku smalakslost i na srcu i u nogama. Nit se može nit usta otvoriti.

(Slijedi.)

pogibeljno za život bilo dinamitada bilo nje-
govu iskrnjemu.

Nas je osobito obveselo brzojav, kojeg smo pribili u zadnjem broju, a to je, da je ministarstvo ozbiljno uzeo u pretres ribanje dinamitem, buduć da današnji kazneni postupak nije mogao, da radi nedovoljne brzine i energije, uspiješno predusrelne te prekršaje, te je podalo vlastima osobite odredbe o primjenjivanju kaznenog postupka, na osnovu kojih će se sa stalnošću znati, da je individualnost kaznenog slučaja bila uzeta u obzir pri odmjerjenju kazne i da će se kazne brzo izvršiti.

Po ovome jasno proizlazi, da ministarstvo traži oštru iztragu i oštru kazan protiv već učinjenog prekršaja, dočim mi osim ovoga tražimo oštru iztragu i oštru kazan od onoga koji daje povodu da se prekršaj ili zlođedje počini. Nas je mala brigă, da vlasti i objesje onoga, koji bac u more dinamitu, mi bi hotjeli da se nadje način, da ju on ne baci. Istina je, da kazan, koju će podnijeti, jest jedna dobra lekcija dinamitardu i najbolji izgled njegovog pobratima, ali se ipak s ovim prava svrha za kojom idemo neće uspiješno postići.

S ovoga razloga mi živo stavljam na srce pomorskoj vladu, da stavi u izgled ministarstva, kako bi se ovo zauzeo kod hrvatske vlade, kad jednom i onamošnji ribari to traže, da se uk ne stobodna prodaja i dinamita u Senju, jer od tamo sile žabu kriomčarenja ulazi u Dalmaciju.

Osim ovoga tako pokazuju se živa potreba stroga nadzora nad uporabom dinamita pri rudokopu Siveriš-Velusić, kao i pri javnim radnjama, kod kojih se dinamit upotrebljava. Za ovo duduće, obstoje neke odredbe i ovo spada pod nadzor političke vlasti, ali sve ove odredbe nek se vrše.

Bude li se sve ovo jedinstveno provedo, mi ćemo tek tada moći stat na kraj ovom barbitarizu u dvadesetom veku.

Političke vesti.

Pokušaji za djelotvornost češkog sabora. Budući u Češkoj pred sve bližom i općom nastašicom novca i prevladaju sive veća uzujanost, to su od strane raznih čeških i njemačkih stranaka poduzeti pokušaji, da se učini češki sabor djelotvornim.

Talijanski pravni fakultet. U Rimu je pet stotina sveučilištara preko predsjednika novinarskoga udruženja predalo ministru predsjednika molbu, da se svim silama zauzme, da Talijani u monarkiji dobiju pravni fakultet ili a austrijska vlada dole priznaju diplome talijanskih sveučilišta. Djaci će talijanski svoje sunarodnjake u Austriji svim svojim simpatijama podupirati. Istdobno je i zastupnik Buzlai podnio ministru predsjedniku jednaku predstavku talijanskog akademiciara. Talijanska će vlast, kako pouzdani listovi pišu, "na to odgovoriti Barzilaiu, da ona ne može primiti ih predstavku, jer se ne može pačati u interes stvari druge države."

Trgovački ugovor između Srbije i Austro-Ugarske. Javljaju iz Beograda: Trgovački ugovor između Srbije i Austro-Ugarske donesen je stvar.

Turska i trojni savez. Iz Carigrada javljaju, da će turski veliki vezir posjetiti tečajem ovoga ljeta u Marijinskim Laznjima ministra izvanjskih posala grofa Achrenthalja. Srpska vlast posjeti jest približanje Turske, trojnom saveznu listu, koji je blizu izvanjem uredu veli, da ta verzija ima mnogo istinitosti. Životni interesi otomanskog carstva upućuju turske državnike na što, uži, priključak vlastima trojnoga saveza, naročito Austro-Ugarskoj. Iziskuje to i konfederacija na Balkanu, gdje se o balkanskom savezu pod vodstvom Turske sve manje i manje govor, dok se u Sofiji i Beogradu, pa i u Grčkoj opažaju sve neprijateljske struje proti Turškoj. Taj priključak bio bi dakle samo od koristi za integritet Turske.

Proglašenje beogradskih novina. Vise beogradskih listova pribioči proglašenje, u kojem se pozivaju gradjan, da ne sudjeluju kod svečanosti crngorskog knjaza Nikole na Cetinji.

Prelom između Vatikana i Španije gotov. Kako se u vatikanskim krugovima pro-
nosti vjes, Vatikan je odlučno prekinut sve
pregovore sa Španjolskom vladom, jer se ova
nije pokazala prema željama Vatikana ni naj-
manje susretljivom.

Urota proti miladoturskom režimu. Ovih
dani otkrivena je urota proti mlado-turskom
režimu, te su mnogi utrotnici uapšeni. Neki od
njih priznajuće su urotnicima. Povodom prizna-
nja članova tajnog odbora, koji se nalaze u za-
toru, policija je u noći uapsila opozicionog
zastupnika Bizanura, koji je bio odmah preslu-
šan od ratnog sudsista, Bizanur, koji je bio voj-
nički lečileč i privatni docent vojničke akademije
medicina, pripadao je zadnje vremenu umje-
renju liberalnog stranci. Listovi donekle podrob-
nosti o tajnom odboru, prema kojim je ovaj

odbor bio podijeljen u dva odsjeka; prvi je
upravljao zastupnik Bizanur, a drugim bio je
general Natik, dok je vrhovni vodja bio neka vi-
soka ličnost. Policija, koja je provela brojna
uapšenja, doznačila je skoro za sva imena čla-
nova i pristaša tajnog odbora. Jedan od vod-
jaju Abdul-Hamidov, da se spasi, umakao je u
Aleksandriju. U svojoj zadnjoj sjednici, prije
odkritja, tajni je odbor bio zaključio, da orga-
nizira demonstraciju sa geslom: "Uzpostava še-
ritata". Službeno prioblačenje, koje je objavila
Porta, objasnjuje svrhu ovog tajnog odbora.
Njegov program je bio: obči ustanak, nepristup
nekoj ministarskoj i zastupničkoj konstituiranju
nog ministarstva iz članova opozicije, raspust
parlamenta, novi izbori, ukinuti obasnovan stanja
i reaktiviranje odpuštenih članova kod nastupa
mladoturskog režima. "Tanic" potvrđuje vies,
da je pravi vodja ovoga komplota protiv mladoturskog režima jedna visoka ličnost. Misti se,
da se time ajudira na jednog carskog princa,
ali rek bi, ne na princa Ahmeda, sina Abdul
Hamidovog, niti na princa Hasana; ali ipak ne
može se još ništa stalno utvrditi, koja je to
visoka ličnost, premda je miladoturski odbor već
odavna sumnja na princa Hasana.

Povratak Španjolskih revolucionara. Mnogo Španjolskih revolucionara vratio se
usled privileja vlade u Španjolsku.

Naši dopisi.

Imotska krajina 16. srpnja 1910.

U Pučkoj Sl. "od 17 srpnja o. g. br. 29." tuži se demokrati iz Sibira kroz čačin "List", da su od svakoga zapušćeni, da nemaju svoga če-
šnika u občini, da se za njih nitko ne briga, a
da oni porez pošte plaćaju, da učitelj poljopr-
istva klijima ne dolazi, da nemaju nikakova puta. — Eto, eto suncje je sinulo i pred vaš
vrat! Vaš oči dotuč dobro je zasjeo zastupničku
stolicu u Beču, pa će nam se sada sve selo
pozlatiti i zlatne kule ogradići. Pa ima i zašto,
uviek ste svih osobištvo zadnjih izbora borili se
protiv crnih klerikalaca. Zato se i oti pjesma od
kraljinske: „Ej Sibirci trag ti odnio srčić!...“ A
Sibiru se ni rugati nije, jer u njemu krv hri-
šćanska vrije!

Sada barem nemojte plakati. Sad se kočite,
kako na visoko se popeo, te plaćate porez, Dr Ferri, Dr Jerković i Dr Bučić, kotarski sudac u Imotskom onako ljepe kade proruka u brojavnim
pozdravima. Samo ljepe kade, da mu se za kujise
na munari (toranj na turskoj bogomolji) kao
pobjeditelju nad rušteljima vjere i moralu crnih
klerikalaca: „Allah u ekber, Allah illabu!“
Veešekedenne Jocen resulata.“ Prevedeno: Nema Boga nad Bogom, niti proruka nad
Jucu krotake.

Kukate, da nemate puteva i da ste zapu-
šćeni, da ste mirni kao jaganci, te plaćate porez,
Smješno! Porez hoćeš, nečeš, moraš platiti, a
koliko ste mirni, dosta je zauvijetiti u protokole
sudbene, poglavarske i občinske. Vidi se mir-
noća i sa župnicima. Uzmimo n. pr. četiri zadnja
zupnika: Don I. Vujevića, Don Simuna Kovace-
vića, Don Filipa Čovića i Don Vida Lešića,
proliv svih ovih župnika svega i svatva se tužilo,
govorilo, vitalo. Sad vas barem dušmanim crncim
nijedan ne tare, jer se ste pokazali jaki u duhu
naprednih hiperkulturnih elemenata, te nemate
svoga dužobričnika.

Naš učitelj poljopristva je žovjet vredan
i zaustavlja, te zaista više puta dolazi na Sibir,
da podučava u poljopristvu. Nije dakle istina,
što se klevete gosp. učitelja. Primajte k srcu,
sto vam on kaže, a nemajte plesiti kotač kao i
čitac, pa će biti bolje. Puteve možete i sami
niješ uređiti. Občinsko Upraviteljstvo je u više
navrata za vas pozvalo, te dalo, da možete u
vašem selu učiti občinske i seoske nadnice. Uz
to je prošle godine i vlasta u vaše selo Sib
dodijeli kr. 2000, koje je načinjeno? crnci? crnc
mrčnjak? car noćni mlin? zastupnik? Perić
izpošlova za odstalu elementarni nepogoda.
Ali šta koristi gliju Šlapljati i čoravi namigavati!

Pri koncu vas svijetuje vaš kraljinski krežub
janko, da se prodje pitanje češnjava i kŕčama,
kako baš vas Sibir s kŕčama obiluje, te je više
zadalo Poglavarstvu brije vaše selo, nego li
možda cjeva Imotska krajina, a imate i nezakoniti
kŕčama pa i onu kod škole, gdje se sinko
uz čaku uči popiti kuhat, pa s glavom u draku.

Zaostrog, 17. jula 1910.

Petrova iznajmljivanja. Priča se, da je Turčin
nosit u vrećici kezmiće, pa ga se uzešlo poru-
čati, no pošto mu je zabranjeno jesti kmetinje,
posluži se tobožnjom lukaševu, pa zamislili
u glavi, da mu je u vrećici kozlič mjesto kezmića,
te kad bi kezmić na ledjim sklnku. Turčin bi
njemu: Kvičalo ne kvičalo, diži se i ja ču te
ruci. Na isti način naš Pero metnu i u glavu:
hoču biti načenjnikom u Gradcu, pa ti govorio
što govorio. Mora po njegovoj čejštu suditi obav-
ljene izbore u Gornjem Primorju i občina i po-
glavarstvo i mješovito povjerentstvo i svakog tko
se je na ovaj biel svjet rodio, jer tako metnu
u glavu Pero! Kad mu brojavismos u 46 broju
„Hrv. Krune“, da nam dokaže koji su to 16 (šest
članova) glasova pravlaških nezakonito primijenili, a
tri nezakonito narodne stranke odbrinjena, on li ga
našto stvaraš? Što se zove „Glasilo za za-
nataša“... br. 57 od 16. srpnja, od pusta za-
nataša načini ne već 16, nego 18. glasova pravla-
ških nezakonito primijenili u 1. tluči. Peri je to
tako, potegni perom, cifre služe, kako ih on svo-
jom vještinskom smjesi. Kad on znađe od 90

i 20 nv, skrojiti for, 15 i 50 nv. (Prilog „Hrv.
Rieči“ br. 457) ne čes da od 16 napravi 18!?
Umislio se Pere, da je vas svjet čorav, samo
oni i dotoriće mudri. Bolan Pere, sjeća li se
da si ti isti lani bio učinio utroke protiv ovih gla-
sova u 1. tluču, što sad pišeš da su nezakonito
primijenili. Sjeća li se, da ti je utoka odbiven od
občinskog upravitelja, a ti se utekao c. k. po-
glavarstvu kao zadnjoj molbi, pak ti i ono uk-
nulo utok? Ah, to je malekont! Neka su sve
vlasti odbile, neka su imenice zategle, to je sve
nista! U Perinu glavi stoji utvrđeno, pa se ovi
glasovi nesmisli primili! Njemu je „izrođeno
pravstvo sinonim prostora“ u Zaostrogu; nje-
mu je „osvjeđeni pravš“ (prijel) Ljubo Jur-
čić glasovao za Petra, i ovaj će biti načelnikom.
Zato Petar u istom dopisu očekuje najve-
ćim pouzdanjem... u najkraće vrijeme
(neće biti podmireno još računi za izbore!) da ga
mješovito povjerentstvo imenuje načelnikom u
Gradcu! Imademo mi pri ruci raznude občinskog
upraviteljstva i c. k. poglavarska, a ima i Pere
da ne treba zavaravati neupravljeno občinstvo. Ako
ni ovom ne vjeruje, nek zaviri na občinski ured,
neće li, nek se javi, biti će poslužen. I ovo bi
moglo služiti na račun Utvare i njezina „No-
stroma“. Gorno-primorski pravaši.

Iz grada i okolice.

Ljčna vlast. Jučer i prekjucer boravio je
u našem gradu u zvaničnim poslima presv.
pokraj. škol, nadzornik g. Anton vitez Ströll.

**C. K. pokrajinsko školsko vleće u sjed-
nici 16 srpnja o. g. odobrilo je pomešač za
privremeno smještenje niže realke u Šibeniku.**

Za našu žensku gradj. školu. Kod otvora
ove škole bilo je odmah naglašeno, da će joj
se pridodati nakon III. tečaja tečaj usavršavanja.
Pošto će novom škol. godinom ova naša škola
imati već III. tečaj, potrebito je, da se već
sada ustanovi, kakav će se karakter, kakav
smjer dati tom tečaju usavršavanja, koji mora
da počeket škol. god. 1911/12 bude zaveden.
U tu svrhu jučer za boravka pokr. škol. nad-
zornika g. Ant. vitez. Ströll u našem gradu, g.
načelnik Dr. Krstelj savršio je u 7 sati na večer
naročit sastanak zanimanika u ovom predmetu.
Pristupio osim gosp. načelnika i pokr. nad-
zornika Strölla gg. Dr. Ante Dublić, zastupnik
na saboru i na Carev. Vieču, Dr. Mate Drin-
ović, zastupnik na saboru, Ulderik Rossini,
upravitelj žen. gradj. škole, Slavomir Šimčić c.
k. kot. škol. nadzornik Emidij Pavlišić c. k. kot.
povjerenik, Dinko Sirović, član mjest. škol. Vieča.
Ostali pozvanići opravdači svoju izoč-
nost. Na tom sastanku uezlo je u svestrini pretres
pitane, te nakon izmjene misli i nazora posti-
gnut je sporazum u tome, da će tečaj usavršavanja
kod naše ženske gradj. škole morat imati
potučno uzgojni karakter osobitim obzirom
na praktičnu stranu koliko pouke, toliko ugožja,
a da se to postigne učenicama će se poučav-
ati mnogi predmeti prama njihovom budućem
zanimanjem t. j. prama tome koje će od njih
biti ih domaćica ili pak namještena kod kojeg
ureda ili ustanove u svojstvu članovika. Uz te
predmete dat će se osobita važnost nauci o
pristojnosti i liepu ponasanju, kućanstvu i hi-
gijeni, a onda će se učiti i jezici talijanski i
njemački, a neobvezatno i francuzski. Pouka u
glasoviru i užetu obuhvatjavaju ovih predmeta
i nauka gg. učestnici sastanka složje se pod-
puno, te će se prama tome na toj zdravoj
bazi poradići, kad se bude imao da zavede,
ovaj tečaj, po kojemu će naša žen. gradj. škola
biti zabilježena u dnu one visine, na kojoj
je želi vidjeti svaki pravi gradjanin i ljubitelj
ženske omiljene, a na koju hoće da je uzdigne
osobitom svojom zauzećnošću presv. pokr. škol.
nadzornika Strölla, koji je očito još jednom do-
kazao, kako mu Šibenik osobito na srcu leži,
kad je ze ovu školu tokio učinio. Grad Šibenik
morat mora da mu je za to iskreno zahvalan.

Imenovanje kod. žen. gradj. škole. Mo-
žemo javiti na radost učenicama i njihovim ro-
diteljima, da je upraviteljicom naše žen. gradj.
škole imenovana gđica Katica Grizić iz Dubrovnika,
koja je duže vremena, pošto je slu-
žila u Splitu, bila u Beču da se usavrši u
svojoj struci. Učila je tamo slavistiku, te uz
moderno jezike i pedagogiju. Sada je na ser-
ijalnom tečaju gimnastike u Egeru, a za tim
ide u Jenu da sluša predavanje o psihologiji
profesora Raina. Ona će poučavati predmete I.
strukne skupine. Bila je imenovana i druga uči-
teljica iz ove pokrajine gđica Marija Garga-
šević, koja će ovih ferija polaziti tečaj usavr-
šavanja u crtanju prostom rukom po modernim
metodama. Ona će pretežito poučavati predmete
III. strukne skupine. Njekidan javisimo imeno-
vanje učiteljice Jelke Perić, a uz ove školske
vlasti nastoji da dobije još jednu vrsnu učiteljicu
za predmete II. strukne skupine. Nadamo
se, da će u tom i uspijeti, da će tako učitelj,
osobije kod naše žen. gradj. škole hit upod-
prijeno i sastavljeno od vrsnih nastavnica.

Podstoli. U naš grad su stigli Alberto
Carvalho, Ignacio Santos i Luiz Fernandes, Por-
tugizi učenici kr. akademije znanosti u Lisabonu.
Oduptovali su iz Lisabona 22. prosinca 1909, okla-
diše se, da će propovijet Europa u 3 godine,
da poluče nagradu od 250.000 fcs. ponudjeno
im od: „Società Geografica e Propagandista
del Portogallo.“ Žive jedino od tih poštanskih
razglednica, koje nudaju kao uspomenu onima,
koji ih žele imati. Uputovali su Portugal, Španiju,
Francuzku, Švicarsku i Italiju, sada će propovijet
Austriju, zatim će se uputiti u Crnu Goru i Tursku.
— Ukupna dužina puta iznosi 36.400 km.

† Marija Sponza. Sinočak nakon težke bolesti preminula je Marija Sponza, učenica I. razreda
gradjanske škole. Pokojnica je bila mila i
tih djevojčica. Ucviljenoj majci i rodbini naša
žalovanja.

Krizma. Na 26. o. mj., na dan sv. Anđeli
biti će u prvostolnoj crkvi sv. krizma. Krizmati
će metropolit dr. Pulišić, ovo je istodobno
njegova zadnjina krizma u našem gradu. Kako nas
uvjeravaju, koncem ovog mjeseca kani presv.
metropolit sasvim otici u Zadar.

Za spužarski obrt. Dr. Weiss boravio je u
svom službenom poslu na parobrodu „Pelagos“

prekucjer i jučer u našoj luci. Jučer iz podne bio je u Krapnju da se uvjeri o prikoj potrebi po-dignuci spužvarskog obrta na stepen domaće in-dustrije, kako je to zagovarao u carevinskom vjeću naš zastupnik dr. Dilibić.

Sajam. U pondeljak, utorak i sreda večeri je sajam u gradu i to sv. Jakova, sv. Ane i sv. Kristofora. U gradu se već sada opaža, da je osobito živo. Došlo je već dosta sveta iz okolice.

Francuzki Yacht „Bachante“, pripadnosti „Automobile-club francuske“ i vlastitosti E. Moller nad parozdvištvo F. Kanda, prispio je jučer iz podne u našu luku. Na brodu su 52 mornara i 9 putnika.

Izvoz ugrijena. Jučer je odputovao kreat ugrijenom parobrod „Casiopea“ za Perto Nogor.

Izvoz drvlja. Pod skladistom Steinbeiss krcaju drva i celulozu parobrodi „Justicia“, „Sen-pavant“, „Kaiman Kiraly“ i „Dante“.

Za družbu. Naša je uprava primila od g. Marka Drezge 5 K za družbu sv. Cirila i Metoda i to usled jedne oklade.

Pokrajinske vesti.

† Vicko Radojković. Ovo dana je u vjetu mladosti izpušto svoju plemenitu dušu mladi pravnik Vicko Radojković iz Makarske, udruženjem prava i čestiju rodoljub. Umro je u bečkom klinici. Nad grobom pokojnina velimo: taka mu bila hrvatska zemlja!

Obitelji i rodbini naša žalovanja.

Gospodarsko viće u zadnjim sjednicima svog pododbara zaključilo je, da se neće baviti osnivanjem ribarskih zadruga i u obče, da će akciju koju je bilo pokrenuto za podnjeće ribarstva, sasmičati. Ovo je pametno i mi smo to u više navrataka iztaknuli, jer gospodarsko viće ima silu posla oko unapredjevanja našeg gospodarstva na kopnu a izvornim vodama.

Vjetar sa spljetskog zvonika. Braća Didić sa Selaca nadariše Čirilo-Metodsku družbu u znak radosti na pobjedi dr. Smidike ili bolje hrvatske pučke na napredne stranke. (Zar je to moguće? — Opaz, uredni.) To je osobita karakteristika ljudi, koji stupaju i uskaču iz narodnjačke u Trumbičevu, iz Trumbičeve u hrvatsku, iz hrvatske u naprednjačku stranku. Njihov se barjak okreće prama vjetru, koji duva sa splitskog tornja . . .

Kako se Antonije Stražić nije još ugušio u laži, tako je i izbacio svojedobno bumbu, da je pravačica uzkraćena bila dvorana „Hrvatskoga doma“, jer da se na to uzbuljni vatrogasci, Zvonimirovići, glazbari i drugi družili u „Hrv. domu“. To je grda laž, tim više, što je dobar dio pravške omladine u Sokolu i u pomenutim družtvima. Jedinji „generalstab“ „Hrv. domu“, na čelu mu inžinjer Lenjanović uzkratio absolutistički to pravo pravašima. Nu svaka sila za vremena!

Pišu nam iz Drniša, dne 14. o. m.: Danas se je kod naših franjevaca prikupila ljepečica rodoljuba, da proslave imendan frane Bone Baraćevića. Osim drugih bio je i g. Donadini gostom. Tekom objeda pale su krásne zdravice. Svečaru toplim riećima nazdravio dekan o. Bliton, kao čelnikom pravašu, prvom začetniku i smjelom utemeljitelju seoskih blagajna u ovoj kamatljinoj krajini. Svečaru je srdačno nazdravio i rezivor g. Donadini, zapisaо mu u zaslugu, što je prvi pregnuo, da pomete age i sphatihe drniške iz Petrova polja. Pridružujemo se i mi željama nazdravica, te da svečaru Bog još na dugo pozivi!

Izložba obrtničke škole. Split, 20. srpnja. — Izložba je obrtničke škole zatvorena, a gradjanstvo je kroz nekoliko dana imalo prigode da se uvjeri, kolika je velika blagodat ove škole za naš grad. Antonije je Stražić pisao o ovoj izložbi, kao o svemu, bez da je ikada počastio svojim „dragocjenim“ posjetom. Gdje nema perpera nemu Antoniju. Ali je želio da se izložba postavi gdje god u Ghettu, onda bi možda bio pokazao svoju mješinu, inače mu je bilo daleko, a omnibusi njegovog prijatelja Valle ne idu putem obrtničke škole, dočim oni od Kaliterne idu, ali neće da ga vuku radi pišanja „Jedinstva“ koje brani njihovog konkuranta. Danas je Ilijin dan, i uspomena po naš slavne Viške bitke! Do par godina narod, naša je občina uvek kroz 40 i više godina svetkovala tu slavnu uspomenu i glazba bi tom prigodom uvek udarala, ali sada je sramota uspomena slave, mogli bi se neprijatelji grubno luttiti, a to naši Hrvati i naši politička vlast neće! Taličani nebi bili ovaki prama nami, a imali bi razloga da ne budu. — Jučerašnje „N. Jedinstvo“ donaša vješticu, kada bi se Spljet postao malo po malo glavnim gradom Dalmacije. U tom ni zere istine, nego Stražić, prvi neprijatelj Splita, u srušu da bi se moglo to jednog dana oživortvoriti lancir na vrem u vist, e da se dotičnici mogu požuriti i zaprijeti, da se stvar dogodi. A toga gada hrane Spiličani!

Hrvatski Sokol u Drnišu priređuje u nedjelju dne 24. t. sa posebnim vlastom izlet u povijesti i starodrevni Knin. Izletu učestvuje: Sokolska četa pod zastavom, sa pomladkom, te glazba „Petropoljac“ i drniško občinsko. Razpored izleta: 1. Na 3 sata posle podne: Polazak izletnika sa kolodvoru drniškog; 2. Na 3 $\frac{1}{2}$ dolazak na kolodvor kninskog; 3. Na 4 sata: sokolska četa sa pomladkom uz udaranje glazbe kreće u povorci sa kolodvoru kroz mjesto, te pozdravlja občinu; 4. Na 4 $\frac{1}{2}$ odloženje društvene zastave, razlaz povorki i razgledanje mjestra; 5. Na 6 sati sokolske vježbe na Loži uz sviranje glazbe; 6. Na 7 $\frac{1}{2}$ razlaz Sokola; 7. Na 8 sati: na Loži koncert glazbe „Petropoljac“ sa biranim programom; 8. na 9 sati: nastup Sokola sa glazbom kod društvene zastave i pridigne iste; 9. Na 9 $\frac{1}{2}$: Pozdrav občini i mjestu uz svirku glazbe do kolodvora. Na deset sati odlazak.

Carica Eugenija u Dalmaciji. Njeno Veličanstvo Carica Eugenija stigla je 17. o. m. u Dubrovnik na svojoj yahti Thysle, pa je obaša grad, da pregleđa njegove znamenitosti. Sutra dan Njeno se Veličanstvo Carica zadržala nekoliko sati u Slijetu pak je nastavila put prema sjeveru.

Pedesetgodišnja izjavotvovanja. U nedjelju je u pokrajinskoj bolnici u Arbanasima svezano proslavljava 50 obljetnice svečanih izvjeta p. starješice Margarete Huber. Prisutstvovali su svečani predstavnici raznih vlasti. Svečarica se je odlikovala svojim neumornim i uspješnim radom.

Za družbu. Naša uprava primila je od g. Jakova Perica iz Knina 5 K za družbu sv. Cirila i Metoda, da počasti uspomenu p. Pernića, odv. Orada iz Triesa.

Narodno Gospodarstvo.

Izvještaj „Balkana“.

Trst, 15. srpnja.

Buhač. Ciene su tako naglo pale, da niti smo mogli snovati mi, niti itko u Trstu. Fakat je, da je otvorenom buhaču pala skoro za 100%, poluzatvorenim i zatvorenim za 50%. Navala je takova sa prodajom, da kupci davaju već i limite bezobrazne, koje vlastnici robe ipak primaju. Ciene ovi al zaista nebi bile opale tako rapidno, da nisu mnogi vlastnici dohrli sami amo, tvrdom odlukom, da prodaju svoj buhač na svaki način. Imali smo prigode da posmatravamo ove dane naše težeke sa uzorcima u ruci, kako kucaju na svaki prag od trgovca do trgovca, nude i nude svoj buhač. Mnogi su se od ovih dobrih ljudi vrtili kući razočarani, jer nisu prodali ni mrve buhači, ali zato ovim svojim iznudjivanjem i forsiranjem pokrivali situaciju u foliku, da je danas vrlo teško prodati: otvoreni buhač po 110-120 kruna, poluzatvorenim po 140-170 kruna, zatvorenim (putap) po 220-240 kruna, zatvorenim (Creski) 200-210 kruna, sve na 100 klg. franko Trst, običajni ujeti. Ovdje prevladjuje mišljenje, da će cene pasti još dalje i stoga je zaostao celi promet na mjeru nižu cenu.

Ružmarinovo lišće. Mi smo primili dosta ponuda i uzoraka, ali mnogi naši prijatelji zaboravise javiti nam također i količinu, koju bi nam mogli dobaviti pa smo ih morali naknadno za to upitati. Da nebude sličnih slučajeva i gubitaka vremena, molimo naše prijatelje, da nam zajedno sa ponudom izvole također javiti i količinu, koju bi nam mogli dobiti kao i dobavni rok (naime u koje vremeni bi mogli sakupiti dočinu količinu). Opatamo također, da je taj artikel vrlo siromašan i zato nepodnosi šiljati nego u količinama od najmanje 5000 klg., jer se od manjih količina plaća razmjerno mnogo podvoza (kirje) za dovesti robu u magazin.

Stekli (Petiljke buhača). Ova roba nije porazno na cene buhača i stekao bi se velike zasluge onaj, koji bi ih znao na neki način eliminirati iz prodaje.

Maraške (višnje). Naša procjena ovo-godišnjega roda u našem prijašnjem izvješću, odgovara došti približno faktičnoj žetvi i da je roba u čvrstim rukama u Dalmaciji mogla bi se zaista održati cijene od K 60. po 100 klg. uz poznate odjevne ujetje. Ovdasni eksporterat će se kupnjom u nadi, da će kasnije moći ipak kupiti jeftinije. Uzmemo li u obzir da je ljetos uslijed velikih kiša vrlo malo voća, da slijiva pogotovo nema ništa, ostani li dakle proda-vaci čvrsti kod cene od 60 kruna, to se na cijena mora održati. Nešto višanja prodalo se je po 60 kruna po kvintal uz poznate ujetje, a danas imade već ponuda iz Dalmacije po 58 kruna i budu li prodavaci i nadalje uvažavali brojnjake, što im Šalje nekoj senzalni odavle, lako je moguće da će cijena višnja pasti i na K 50. što baš ove godine nije od potrebe, jer je rod srednji a nema bojazni da bi roba mogla ostati neprodana.

Bajama. Lanjske robe imaju jošte, ali ne previše, samo je u ovo vremje u obče mrtvilo u poslovanju te robe. Cene bajama stope na 205 kruna za 100 klg. poznati ujeti. Izgleda da će nova ovogodišnja roba prolaziti po 200 kruna po kvintal uz poznate običajne ujetje. Radi roba bajama u Italiji nezna se jošte ništa pozitivnoga.

Vuna. Počeli su dovozi u neopranoj vuni. U tom artiklu vlasti sveobče mrtvilo i nema u obče nikakvoga prometa, a vrlo je mnogo neprodane stare robe. Izgledi su vrlo hrdljiva. Oprane vune nije jošte stiglo ništa, na pifacu. Što se tiče cijena, zaostao će iste znatno za lanjskim.

Kože. Prinjetiti nam je samo, da je janječa i jareča koža vrlo zanemarena. Stvarište ove robe u Trstu narasio je iz inozemstva i izgledi su došli hrdjavi.

Rogači (Carobbe). Obična dalmatinska roba ima tiće cijenu od prilike 14 kruna na 100 kilograma a mali rogači iz okolice Dubrovnika od prilike 10 kruna na 100 kilograma, poznati ujeti. Izgleda da će ove godine biti došli rogača.

Feca i Gričola traženi su artikli, samo preporučamo vrće nešto gušće, jer je inače veliki kalo po putu.

Vosak. Ciene voska nisu se promjenile od našeg zadnjeg izvješća. Stiglo je već amosta partija nove robe, koje su odmah nalažile kupca po K 310, do K 320, običajni ujeti. Razumeva se, da te cijene valjuju samo za garniranu čistu robu, jer kako već rekosmo patvoren vosak ili onaj sa bud kakovim primsjema, nenalazi prodaju.

Ulije. Ova je vrsta robe na ovdasnjem tržištu došli zanemarena, jer dolazi slijaset pošljaka ulja iz Albanije i Grčke, koje također prolaze došli teško. Dalmatinsko se ulje danas prodaje po 90 kruna za dobru robu i to samo u velikim partijama, dočim se maleni i manje količine slabu daju prodati. U obče je u ovom artiklu nastala velika fiaca i nema nego vrlo slabo prometa.

Kađula. Našem pozivu glede sabiranja ove mirodije, odazvase se mnogi naši prijatelji i poslaši nam također svoje uzorce, ali ovi u najviše slučajeva nisu odgovarali vrstama (najnovi, poluocišćenoj i samom listu) nego je bila uvek nekako po sredini. Optujemo dakle, da je naravna kadulja ova vrsta, kod koje nije nego izvadenje samo ono krupnije stablo (stablike drvenaste) poluocišćena je ona vrsta, kod koje su izvadenje sve stablike i ostavljene samo one pri vrhu (jedno 5 cm.) a sasvim čista kadulja (eletta) je ona, gdje u obče ne ima drugoga nego samo lišće. Upozorujemo naši prijatelje na ovu okolnost i razloga, jer se za robu koja je po sredini, t. j. koja ne odgovara točno ni bojoi ni gornjim vrstama, polujuče razmerno nižu cenu.

Ružmarinovo lišće. Mi smo primili dosta ponuda i uzoraka, ali mnogi naši prijatelji zaboravise javiti nam također i količinu, koju bi nam mogli dobiti, da nisu mnogi vlastnici dohrli sami amo, tvrdom odlukom, da prodaju svoj buhač na svaki način. Imali smo prigode da posmatravamo ove dane naše težeke sa uzorcima u ruci, kako kucaju na svaki prag od trgovca do trgovca, nude i nude svoj buhač. Mnogi su se od ovih dobrih ljudi vrtili kući razočarani, jer nisu prodali ni mrve buhači, ali zato ovim svojim iznudjivanjem i forsiranjem pokrivali situaciju u foliku, da je danas vrlo teško prodati: otvoreni buhač po 110-120 kruna, poluzatvorenim po 140-170 kruna, zatvorenim (putap) po 220-240 kruna, zatvorenim (Creski) 200-210 kruna, sve na 100 klg. franko Trst, običajni ujeti. Ovdje prevladjuje mišljenje, da će cene pasti još dalje i stoga je zaostao celi promet na mjeru nižu cenu.

Stekli (Petiljke buhača). Ova roba nije porazno na cene buhača i stekao bi se velike zasluge onaj, koji bi ih znao na neki način eliminirati iz prodaje.

Maraške (višnje). Naša procjena ovo-godišnjega roda u našem prijašnjem izvješću, odgovara došti približno faktičnoj žetvi i da je roba u čvrstim rukama u Dalmaciji mogla bi se zaista održati cijene od 60 kruna, po 100 klg. uz poznate odjevne ujetje. Ovdasni eksporterat će se kupnjom u nadi, da će kasnije moći ipak kupiti jeftinije. Uzmemo li u obzir da je ljetos uslijed velikih kiša vrlo malo voća, da slijiva pogotovo nema ništa, ostani li dakle proda-vaci čvrsti kod cene od 60 kruna, to se na cijena mora održati. Nešto višanja prodalo se je po 60 kruna po kvintal uz poznate ujetje, a danas imade već ponuda iz Dalmacije po 58 kruna i budu li prodavaci i nadalje uvažavali brojnjake, što im Šalje nekoj senzalni odavle, lako je moguće da će cijena višnja pasti i na K 50. što baš ove godine nije od potrebe, jer je rod srednji a nema bojazni da bi roba mogla ostati neprodana.

Bajama. Lanjske robe imaju jošte, ali ne previše, samo je u ovo vremje u obče mrtvilo u poslovanju te robe. Cene bajama stope na 205 kruna za 100 klg. poznati ujeti. Izgleda da će nova ovogodišnja roba prolaziti po 200 kruna po kvintal uz poznate običajne ujetje. Radi roba bajama u Italiji nezna se jošte ništa pozitivnoga.

Vuna. Počeli su dovozi u neopranoj vuni. U tom artiklu vlasti sveobče mrtvilo i nema u obče nikakvoga prometa, a vrlo je mnogo neprodane stare robe. Izgledi su vrlo hrdljiva. Oprane vune nije jošte stiglo ništa, na pifacu. Što se tiče cijena, zaostao će iste znatno za lanjskim.

Magjari proti trializmu.

Budimpešta, 23 srpnja. — Zadnji dogadjaji u bosanskom saboru imati će odjek i u peštan-skom parlamentu. Magjari se osjećaju živo po-godjeni govorom biskupa dra Šarića, koji je na temelju hrv. državnog prava izjavio, da Bosna i Hercegovina pripadaju Hrvatskoj. Istodobno i izjave u prilog trializmu amo su prouzročile nemir i ubudjenje. Usled svega tog zast. grof Baththyani držati će u saboru govor, u kojem će prosvjedovati u ime dualizma i magjarskih interesa proti trialističkoj politici nadbiskupa dra. Stadlera. U istom prosjediju izjaviti će, da Ugarska mora po što po to zaprijeti ujedinjenje hrvatskih zemalja u jedno tielo, koje bi opet u monarhiji postalo trećim faktorom.

Srbija i jubilej knjaza Nikola.

Beograd, 23 srpnja. — Srbska vlada, uslid grašina, koje se uporno šire, da je Englez i Rusija izjavila Srbiji svoju želju, da bi kralj Petar prisustvovao jubileju crnogorskog knjaza Nikole, osjetila se je ponukanom, da to službeno oprovrne.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, izdavač i odgovorni urednik Josip Drezga.

Javna zahvala.

Ovim putem izkazujem moju najdublju zahvalu g. Petraciću, kapetanu parobroda „Trieste“ družila „Dalmatia“, koji je dne 15. srpnja spasio od utopljenja mog sin. Gosp. kapetanu neka Bog naplati, od mene mu vječna spomen i harnost.

Otar Stipe Blaće.

Šibenik, 23. srpnja 1910.

Izvrsni sir trapistanski, Švarzen-beržki i Švarzarski u komadima od 1 do 5 klg. od masnog naravnog kra-vijeg mliječa uz cijenu od 2-50 po kilogram. Podružnica c. k. poljodjelske škole i ku-šaonica Knin-Glavica (Dalmacija). 1-3

P. n. občinstvo!

Čast mi je javiti, da će prigodom sastja sva. Anje, što se ovdje u Šibeniku svetkuje dne 25., 26. i 27. t. mj. svim onim mušterijama, koji me kroz te dneve počaste bud kakvom naruručom ili nabavom iz moje zlatarnice, smještene u dučan g. E. Unich u Glavnoj ulici, predati ili poslati na dar liep štap srebrrom obšikan.

Preporučuju se p. n. občinstvu s veleštovanjem

Jvan Krstitev Vallie.

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA
Čast mi je javiti p. n. občinstvu, da sam objavljivao tvornicu papirnatih vrećica za trgovčku po-rabu otvori, te je podpuno pre-ma zahtijevu uredio, time sam u stanju u najkratčem vremenu najkraću vrećicu izraditi. Vrećice izradjuju se u svim veličinama i u svim bojama. Posto je ovo u nas prvo i jedino domaće pod-uzeće ovakove vrste, nadamo se za stalno, da će mi g. potrošači povjeriti svoje cijene narube, koje će u podpunom redu i naj-savjestnije izvršene biti.

Sa veleštovanjem
ANTE ZORIĆ ŠIBENIK.

Prva parna tvornica za bojadjisanje, pranje i kemičko čišćenje odjela na suho

M. DOMIĆA
Split, br. 355.

Prijevao se odjela za kemičko čišćenje kao: obična, urešna, za žetnu, kazalište i plesove. Osim toga zastore, proštare, rukavice od koze itd., razumijev se sve u cijeli čisti se su strojem „UNIVERSAL“. Isto tako parno bojadjisanje gore navedenih predmeta. Preporuča se svakome ovo zgodno i korisno poduzeće.

Za Šibenik prima i predaje:
JULIO RAGANZINI
L.IX.
Glavna ulica.

Hrvati i Hrvatice, pomozite družbi sv. Cirila i Metoda!

Mlađa i rumena, zdrava i vesela

Nemože ni jedna djevojka, ni koja domaćica ostali ako se godinama u kući i kuhinji pri pranju, svjeđeljanju i ribanju sa zločestim sapunima patiti mora. — Upotrebom

Schicht sapuna

zaštituju se ruke i polučujemo brzo, bez muke i napornosti izvanredno čistu, bijelu rubeninku.

Podružnice:
Via Giulia br. 33.
Via Giulia br. 16.
Via Acquedotto br. 65.

Telefon br. 1930.

Važno za svakoga!

Gustav Marko
Trst

Centrala: Via Giulia br. 20.

Tekući račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke.

Veliko skladište stakala prostih, apaniranih i za ured.

Veliki izbor predmeta za ljekarne, drogerije, porculansko i zemljano sudje, ocakline, staklarije, svjetiljke itd.

Velike kolikoće naročitih tvari u ocaklini, porculani.

Cene umjerene koje se ne boje utakmice.

Na zahtjev šalju se cienici badava.

Dopisivanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrdka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim našim trgovcima.

Podružnice:
Via Barriera vecchia br. 33.
Via Colonia br. 17.
S. Giovanni di Guardiella br. 871.

Telefon br. 1930.

26.II. 10.

P. n. občinstvo!

Castim se obznaniti slavno občinstvo, da će se u ponедeljak dne 25. tekućeg, otvoriti novi dučan sa prostorijama u prizemiju kuće Bontemo, ulica sv. Ivana na uglu Zelenog trga. U istom će se na malo prodavati

Staklarija, sitničarske robe, ocaklina i t. d.

uz najniže cene, koje su nad svakom konkurenjom. Dučan će osim toga biti obrisbljen svim stvarima, koje moderni dučan mora imati na rasploženje p. n. občinstvu.

Stalan da će moći udovoljiti zahtjevima, toliki narudžbama koliko nabavama p. n. občinstva.

bilježim se, odani

Rikard Vučenović
upravitelj.

Šibenik, dne 19. srpnja 1910.

2-4

Velika zlatarija **Gjuro Plančić**

Starigrad.
Podružnica: Vis-Velatuka.

Prodaje svakovrstnih zlatnih i srebrnih predmeta.
Najfinije švicarske dobitnice.
Cene umjerene bez utakmice.
Priznanice na pretek.

20.VII.

Velika **Tvornica tjestenine** i mlinice za raznu hranu.

Pomoću najmodernijeg motora proizvaja

Svake vrsti ovog festiva. **Od najboljeg marseljskog griza** Svake vrsti ovog festiva,

kao i od

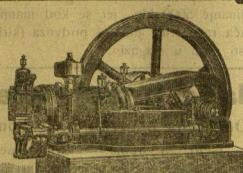
Dobrog i od najfinijega pšeničnog brašna dobrog i od najfinijega.

Tvrda:

IVAN ŠUPUK i brat

Šibenik.

15.VI. 10.

Izključivo glavno predstavništvo, kamo valja upraviti sve upite:

Kuća Gutenberg,

EMANUEL KRAUS.

Technički bureau, Trst, via Cecilia, 18.

Zahvaljujete cienici bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje hrvatski.

Najbolji namještaji snage

kao što:
motori na plin (gas), benzin,
žestu, kameno ulje, surovo
ulje za obrtničke, poljodjelske
i električne namještaje
snage.

Namještaje na mršavi plin (Sanganlage)

prodaje

Draždanska

tvornica motora

na plin

(A. G. Dresdener Gasmotoren-Fabrik:

Moritz Hille, Dresden)

najveća specijalna tvornica
srednje Evrope.

Pozor! Kod podružnice za Trst, Istru i Dalmaciju ulica Galatti br. 14

Gospodarske sveze „Ljubljani“

moe se dobiti uz najpovoljnije cene i uvjete svakovrstnog dobrog i svježeg živeža, brašna najglasovitijih mlinova, te krumpira, zelje, graha i umjetnih gnojiva.

Tvrda je od novog ljeta uvela škont od 2% na svu robu bez razlike, za fakture izplativane kroz 30 dana, a to da olahkot rgovcima knjigovodstvo.

Podupirati Gospodarsku svezu, patriofitsna je dužnost svakog našeg trgovca.

Cienike i uzorce šalje se badava na zahtjev.

Svoj svome!

Ravnatelj i vodja:

S. H. Škerl., Trst.

19.II. 10.

Hrvatska vjeresijska banka

Podružnica Šibenik.

Dionička glavnica

K 1,000.000

Pričuvna zaklada i pritički K 150.000.
CENTRALKA DUBROVNIK
Podružnica u SPLITU i ZADRU.

Bankovni odjel

prima uložke na knjižice u kontu konto
rentu u ček prometu; ekskomptuje
mjene.

Obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja
vrednine. Devize se preuzimaju naj-
kulantnije. Izplate na svim mjestima
tu i inozemstvu obavljaju se brzo
i uz povoljne uvjete.

Mjenjačnica

kupuje i prodaje državne papire,
razteretnice, založnice, srečke, val-
ute, kupone. Prodaja srečaka na
obročno odplaćivanje. Osiguranje
proti gubitku kod ždržebanja. Revizija
srečaka i vrednostnih papira
bezplatno. Unovčenje kupona bez
odbitka.

Zalagaonica

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne
i srebrne predmete, dragu kamenje
i t. d. uz najkulantnije uvjete.

137-54